

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Deres referanse:
23/108

Vår referanse:
23/68246 - 13

Sted, dato:
Oslo, 28.06.2023

Politidirektoratets høringssvar - Forslag om å avvike au pair-ordningen i Norge

Politidirektoratet viser til Justis- og beredskapsdepartementets høringsbrev av 29. mars 2023. Høringsfristen er 29. juni 2023.

Departementet foreslår å avvike au pair-ordningen ved å endre hovedbestemmelsen om oppholdstillatelse til au pair i utlendingsforskriften § 6-25, slik at muligheten for å søke førstegangs oppholdstillatelse som au pair i Norge, fjernes helt. Personer som har fått en au pair-tillatelse på tidspunktet for endringens ikrafttredelse eller før, kan fortsatt bytte vertsfamilie eller fornye oppholdstillatelsen frem til dens utløp. Andre relevante hjemler tilknyttet ordningen i utlendingsloven og -forskriften foreslås først opphevet uten ny høring når ordningen i sin helhet er avvirket.

Politidirektoratet har forelagt høringen for samtlige politidistrikt, Nasjonalt ID-senter og Politiets utlendingsenhet (PU). Direktoratet har mottatt innspill fra Troms, Vest, Øst og Oslo politidistrikter. Innspillene følger vedlagt dette høringssvaret.

Politidirektoratets merknader

Politidirektoratet støtter – i likhet med politidistriktene Oslo, Vest, Øst og Troms - departementets forslag om å avvike au pair-ordningen.

Formålet med au pair-ordningen er å tilrettelegge for kulturutveksling med andre land. Departementet er derimot av den oppfatning at ordningen blir brukt mer som en arbeidsordning, både av au pairer og vertsfamilier. Vi deler, i likhet med Oslo og Vest politidistrikter, departementets oppfatning.

Oslo politidistrikt viser eksempelvis til at det i enkelte au pair-ansettelsesforhold inngås tilleggsavtaler med andre vilkår enn utlendingsmyndighetenes standardkontrakt mellom au piren og vertsfamilien, og at en del au pairer jobber for flere familier samtidig. Distriktet peker videre på at det erfaringsmessig har vært vanskelig å kontrollere om vilkårene for ordningen overholdes, ettersom grensene mellom arbeid og fritid er flytende når au piren bor og jobber i vertsfamiliens hjem.

Oslo politidistrikt trekker frem ytterligere utfordringer med au pair-ordningen, slik som et lavt lønnsnivå og stor migrasjonsvilje blant au pairer. Distriktet viser her til au pairer som flytter videre til andre europeiske land med tilsvarende au pair-ordninger etter au pair-tillatelsens utløp, og au pairer som bytter oppholdsgrunnlag og søker om oppholdstillatelse som student, særlig ved livssynsskoler, etter å ha hatt oppholdstillatelse som au pair i to år.

Politidirektoratet tiltrer Oslo politidistrikts redegjørelse for disse utfordringene, og er positive til en avvikling av au pair-ordningen på den måten som fremlegges i høringsnotatet, herunder en endring av utlendingsforskriften § 6-25.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Politidirektoratet bemerker at arbeidet knyttet til mottak av søknader og utlevering av au pair-tillatelser utgjør en liten saksportefølje i politiet. På bakgrunn av dette forventes det ikke at en avvikling vil gi store utslag for politiets totale arbeidsmengde på utlendingsfeltet.

Politidirektoratet, i likhet med Oslo og Øst politidistrikter, ser samtidig at en avvikling kan føre til en økning i antall søknader på andre typer oppholdstillatelser med et kulturutvekslingsaspekt, samt at regelverksendringer kan føre til en endring i antall søknader i forkant av ikrafttreddelsen. Det vises i den forbindelse til regelverksendringen i utlendingsforskriften § 6-21 og økningen i antall søknader om fornyelse av praktikant-tillatelser i forkant av ikrafttreddelsen 1. september 2018.

I likhet med Øst politidistrikt, antar direktoratet at ressursbruken i politiet knyttet til mottak av søknader og saksbehandling ved avvikling av au pair-ordningen må antas å bli tilnærmet lik dagens situasjon.

Med hilsen

Kristine Langkaas
Seksjonssjef

Kristine Elen Klavenes Johansen
Rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Vedlegg:

Høringsinnspill - forslag om å avvikle au pair-ordningen i Norge - Troms politidistrikt
Høringsinnspill - forslag om å avvikle au pair-ordningen i Norge - Oslo politidistrikt
Høringsinnspill - forslag om å avvikle au pair-ordningen i Norge - Vest politidistrikt
Høringsinnspill - Forslag om å avvikle au pair-ordningen - Øst politidistrikt

Politidirektoratet
Postboks 2090 Vika
0125 OSLO

Deres referanse:
23/68246-5

Vår referanse:
23/19690 - 10

Sted, dato:
Tromsø, 01.06.2023

Svar på innspill - Høring - Forslag om å avvike au pair-ordningen

Det vises til høring av 03.05.2023 i forbindelse med avvikling av au pair ordningen.

Ved gjennom av høringsdokumentene finner Troms politidistrikt å støtte avviklingen av ordningen.

Med hilsen

Stina Bakke Eriksen
Driftsenhetsleder/Politiinspektør

Anne Wassbakk
Seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Politidirektoratet
Politifagavdelingen
Grense- og utlendingsseksjonen
Pb. 8051 Dep.
0031 Oslo

VEST POLITIDISTRIKT

Deres referanse: 23/68246-5

Vår referanse:

Bergen, 31.05.2023

Anmodning om innspill – Høring – Forslag om å avvikle au pair-ordningen.

Vi viser til bestilling fra POD, datert 03.05.2023, med ønske om høringsinnspill til Høring – Forslag om å avvikle au pair-ordningen.

Justis – og beredskapsdepartementet foreslår å endre hovedbestemmelsen om oppholdstillatelse til au pair i utlendingsforskriften § 6-25, slik at muligheten for å søke førstegangs oppholdstillatelse som au pair i Norge, fjernest helt.

Formålet med Au pair ordningen var kulturutveksling og det er ingen tvil om at det har funnet sted. Dessverre har vi i Norge erfart at det med årene har ordningen utspilt sin rolle og vi har ikke klart å forvalte den på en god og hensiktsmessig måte.

Det er gjort gode tiltak for å ivareta au parene som på tidspunktet for endringens ikrafttredelse allerede har søkt om eller fått en au pair – tillatelse. Det fremgår av høringsforslaget at denne gruppen kan være i Norge til oppholdstillatelsen utløper og at de kan beholde rettighetene som fremgår av au pair ordningen. Det vises da til utlendingsforskriften § 10 – 25 om fornyelse og bytte av vertsfamilie samt utlendingslovens § 27 bokstav b vedrørende karantene eller utestengelse av vertsfamilier fra au pair ordningen.

Ettersom det beklageligvis kan synes som om formålet med kulturutveksling først og fremst er blitt benyttet som arbeidsordning og at det i ettertid har blitt avdekket tilfeller av straffbare forhold mener vi at ordningen ikke lenger fungerer etter sin hensikt, og bør avvikles.

Med vennlig hilsen

Utlendingsseksjonen, Vest Politidistrikt

Politidirektoratet
Postboks 2090 Vika
0125 Oslo

OSLO POLITIDISTRIKT

Deres referanse:
23/68246

Vår referanse:
23/92975

Sted, Dato
Oslo, 26.05.2023

INNSPILL – HØRING – FORSLAG OM Å AVVIKLE AU PAIR-ORDNINGEN

Det vises til anmodning fra Politidirektoratet, datert 03.05.2023, hvor det bes om innspill til forslag til endringer i utlendingsloven og -forskriften med sikte på avvikling av au pair-ordningen i Norge.

Frist for å sende innspill til Politidirektoratet er 02.06.2023.

Avvikling støttes

Oslo politidistrikt støtter forslag til endringer i utlendingsloven og -forskriften og at au pair-ordningen avvikles i Norge. Slik ordningen fungerer er den ikke i tråd med den opprinnelige definisjonen i Europarådets avtale om ansettelse av au pair fra 1969, som Norge ratifiserte i 1971. Da var ordningen definert som en kulturutveksling, men Oslo politidistrikt kan bekrefte Justis- og beredskapsdepartementets beskrivelse av at dette i svært stor grad har utviklet seg til å bli en arbeidsordning. Vi erfarer i våre møter med au pairer og deres vertsfamilier i forbindelse med søknadsfremsettelse og effektuering av oppholdstillatelse at begge parter anser dette som en arbeidsordning og at de fleste i mindre grad har fokus på kulturutvekslingsaspektet. For au pairen er dette en viktig inntektsstrategi for å skaffe seg, og familien i hjemlandet, en inntektskilde det begrensede tidsrommet vedkommende kan arbeide i Norge.

Et av hovedprinsippene for arbeidsinnvandring i Norge er at det for tredjelandsborgere ikke er adgang til ufaglært arbeidsinnvandring. Det er kun utlendinger omfattet av EU/EØS-regelverket som har adgang til å få opphold i Norge som arbeidsinnvandrere selv om utlendingen ikke har en fagkompetanse. Likebehandlingsprinsippet tilsier at dersom au pair-ordningen skal videreføres, og dermed tillate ufaglært arbeidskraft, så må dette prinsippet muligens også vike for andre bransjer hvor ufaglærte tredjelandsborgere kunne ønske å arbeide. Det er ikke en ønsket utvikling.

Lønnsnivå

Når au pair-ordningen reelt blir ansett som en arbeidssituasjon for begge parter er det ikke i tråd med øvrige prinsipper for arbeidsinnvandring, som krever minimum tariff lønn, at au pairer mottar så lav lønn for arbeidet. En au pair mottar kun "lommepenger" og fri kost og losji. Lommepengesatsen i Utlendingsdirektoratets retningslinje, UDI 2012-015V, på kr 5900,- pr

OSLO POLITIDISTRIKT

måned har ikke vært justert siden april 2019. Selv om man inkluderer satsberegningen for kost- og losji fra UDI 2010-124V3 på kr 4000,- så utgjør lønnen/"lommepengene" som utbetales fra vertsfamilien til au pairen mindre enn 80 kr i timen. Det finnes ingen minstelønnstariff for arbeid i private hjem, men dette er mindre enn halvparten av den timebetalingen som utgjør minstelønn for ufaglært arbeidskraft i de mest sammenlignbare bransjene i Arbeidstilsynets oversikt: servering/overnatting og renhold. Det fremgår av Arbeidstilsynets informasjon om minstelønn på deres nettsider at "Formålet med minstelønn i de aktuelle bransjene, er å hindre at utenlandsk arbeidskraft får dårligere lønns- og arbeidsvilkår enn det som er vanlig i Norge."

Brudd på vilkår i begge parter interesse, eller utnyttelse?

Oslo politidistrikt har erfart at det i enkelte au pair-ansettelsesforhold er blitt inngått tilleggssavtaler med andre vilkår enn UDIs standardkontrakt mellom au pairen og vertsfamilien. Det er også au pairer som arbeider for flere familier samtidig. Dette har vi blitt gjort kjent med i saker hvor au pairen er misfornøyd eller føler seg utnyttet av vertsfamilien, men det er grunn til å tro at det her er store mørketall. Man kan anta at dette forekommer i flere av ansettelsesforholdene siden begge parter anser dette som en arbeidsordning, og at det for au parens vedkommende er en inntektsstrategi. Dette er slik ordningen fungerer i dag en vinn-vinn-situasjon hvor begge parter kan være interessert i at au pairen jobber mer en de 30 timene i uken som det er adgang til, og hvor ingen av partene er interessert i at politiet eller Utlendingsdirektoratet blir kjent med dette. Vi erfarer at det har vært vanskelig å kontrollere om vilkårene for au pair har vært overholdt. I den grad vi tidligere har gått inn i utlendingens hjem med samtykkebaserte husundersøkelser etter utlendingsloven § 103 så er det vanskelig å kartlegge omfanget av arbeidet som gjøres og om dette er av en art og utstrekning som går ut over det au pair-ordningen tillater. I og med at au pairen jobber og bor i vertsfamiliens hjem kan grensene mellom arbeid og fritid være flytende og det har vært vanskelig å påvise brudd på vilkårene.

Migrasjonstilstand og inntektsstrategi - videre opphold i Norge og andre europeiske land

At dette er en inntektsstrategi for au pairen understøttes av at Oslo politidistrikt møter mange nyankomne au pairer som migrerer fra Danmark til Norge etter at de har oppholdt seg de maksimale to årene de kan oppholde seg i Danmark som au pair. Au pairen oppholder seg så to år i Norge som au pair og noen flytter deretter videre til andre europeiske land med au pair-ordning.

Oslo politidistrikt erfarer også at mange au pairer i Norge bytter oppholdsgrunnlag etter å ha hatt oppholdstillatelse som au pair i to år og søker om oppholdstillatelse som student. Særlig ved livssynsskoler hvor det er få opptakskrav og man kan få en ettårig oppholdstillatelse, men også som ordinær student ved skoler som i tillegg til livssynsstudier også tilbyr fagskole eller bachelorstudier som kan gi oppholdstillatelse som student i flere år. Vi erfarer at majoriteten av disse au parene fortsetter å bo hos vertsfamilien og at studieoppholdet i stor utstrekning finansieres av vertsfamilien gjennom at den tidligere au pairen viderefører sitt arbeid i hjemmet.

En del au pairer søker finner også en ektefelle i riket og det forekommer at au pairer i etterkant av de to årene vedkommende har vært her som au pair søker om familieinnvandring med ektefelle. Det forekommer imidlertid svært sjelden at en au pair har avbrutt sitt toårige au pair-opphold for å søke om familieinnvandring med ektefelle. Det er også blitt avdekket omgåelsesekteskap i denne saksporteføljen, hvilket viser at gruppen har en stor migrasjonstilstand.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Som utlendingsforvaltningens førstelinje erfarer vi at regelverksendringer av denne typen kan gi effekter i form av en endring i antall søknader i forkant av regelverksendringen. I dette tilfellet forventes det en økning i antall søknader om au pair-tillatelse i forkant av avviklingen. Flere vertsfamilier som har vurdert å ansette en au pair vil nok benytte anledningen mens det fortsatt er adgang til dette. Men bortsett fra denne relativt kortsiktige økningen i antall søknader i au pair-oppholdstillatelse så vil avviklingen for politiets vedkommende medføre nedgang i antall mottatte oppholdssøknader. Man kan imidlertid spekulere i om man vil se en liten økning av antall EØS-registreringer dersom de som tidligere har benyttet au pair i hjemmet nå vil dekke dette behovet for arbeidskraft ved å hente inn EØS-borgere.

For øvrig antas det at behovet for å utrede saker om utestengelse av vertsfamilier fra au pair-ordningen, jf. utlendingsloven § 27b, gradvis vil avta også i forkant av den endelige avviklingen. Nødvendigheten av å fatte vedtak om utestengelse vil være mindre dersom vertsfamilien i praksis ikke vil kunne ansette nye au pairer.

Med hilsen

Fredrik Strøm
Seksjonsleder
281 Seksjon for utlendingsforvaltning
Oslo politidistrikt

Saksbehandler:
Ane Paaske Løvli
Juridisk seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Politidirektoratet
Postboks 2090 Vika
0125 OSLO

Deres referanse:
23/68246-5

Vår referanse:
23/92612 - 2

Sted, dato:
Ski, 30.05.2023

Ber om innspill - Høring - Forslag om å avvikle aupair-ordningen

Det vises til Politidirektoratets oversendelse 03.05.2023 av Justis- og beredskapsdepartementets høringsbrev og høringsnotat med forslag til endringer i utlendingsloven og -forskriften med sikte på avvikling av aupairordningen. Politidirektoratet ber om at eventuelle merknader til høringen sendes snarest mulig, og senest innen 2. juni 2023.

Innspill fra Øst politidistrikt

Øst politidistrikt er normalt tilbakeholden med å uttale seg om lovforslag som først og fremst dreier seg om politiske valg som det kan være ulike oppfatninger om. Vi har imidlertid ingen faglige innvendinger mot å avvikle aupairordningen. Saksporteføljen synes for tiden å avta noe i omfang, og kulturutvekslingsformålet kan til en viss grad ivaretas gjennom andre eksisterende ordninger.

For Øst politidistrikt utgjør aupairsakene en liten saksportefølge. Tall fra april 2022 – mai 2023 viser at Øst politidistrikt i denne perioden opprettet ca. 25 aupairsaker. I tillegg kommer effektivering av søknader som ble mottatt ved utenriksstasjon. Videre er vår erfaring at mange utlendinger som har hatt tillatelse som aupair, søker videre opphold i Norge på nytt grunnlag. En stor del utgjøres av studietillatelser, primært relatert til private livssynsskoler og folkehøgskoler samt høyskolestudier. Majoriteten av disse søknadene innvilges. I tillegg er familieinnvandring et sentralt grunnlag for videre opphold.

Ved avvikling av aupairordningen må det forventes en økning i antall søknader på andre grunnlag, herunder oppholdstillatelse som student, praktikanter, artister og kulturarbeidere, samt familieinnvandring. Avviklingen vil dermed ikke ha særlige konsekvenser for politiets arbeidsmengde. Ressursbruk knyttet til mottak av søknader og effektivering antas å bli tilnærmet lik dagens arbeidsmengde tilknyttet aupairporteføljen.

De foreslåtte regelverksendringene er etter vår vurdering hensiktsmessige for å avvikle aupairordningen. Det samme gjelder overgangsordningen som tillater søkere å bli i Norge til tillatelsen utløper dersom de allerede har søkt eller fått innvilget tillatelse som aupair.

Med hilsen

Erik Kongsgaard

Politiadvokat 2

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Kopi:

Grethe Løland